

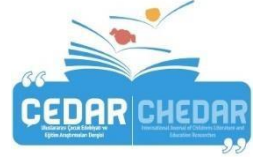

Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

Cilt:8, Sayı:2, 2025, Sayfa: 16- 35

International Journal of Children's Literature and
Education Researches

Volume:8, Number:2, 2025, Page: 16- 35

Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Dergilerde Ele Alınan Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerine İlişkin Bir İnceleme¹

Ayça Ülker*
Hacettepe Üniversitesi, Türkiye
Tuğçe Alcı***
Gazi Üniversitesi, Türkiye

Zeynep Begüm Dalgıç**
Gazi Üniversitesi, Türkiye
Gülşah Akdağ****
Kerem Aygün Anaokulu, Türkiye

Geliş Tarihi / Submitted: 30/ 09 / 2025 Kabul Tarihi / Accepted: 27 / 11 / 2025

Ozet: Sosyal duygusal öğrenme (SDO); bireylerin duygularını yönetmek, olumlu hedefler koymak ve elde etmek, başkaları için duygudaşlık hissedebilmek ve göstermek, olumlu ilişkiler kurmak ve sorumlu kararlar almak için gerekli olan bilgi, tutum ve becerileri edinme ve uygulama süreci olarak tanımlanmaktadır. Sosyal duygusal öğrenme becerileri çocukların yaşam kalitelerini artırmada önemli bir role sahiptir. Sosyal duygusal öğrenme becerilerinin desteklenmesinde kullanılacak çok sayıda araç bulunmaktadır. Bu araçlardan biri de çocuklara yönelik yayın yapan dergiler olarak öne çıkmaktadır. Bu araştırma, okul öncesi döneme yönelik çocuk dergilerinde sosyal duygusal öğrenme becerilerinin ele alınma durumlarının incelenmesini amaçlamaktadır. Nitel araştırma deseni yürütülen bu doküman inceleme çalışmasında, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen 33 dergi, araştırmacılar tarafından geliştirilen göstergeler dahilinde, metinde ve resimde SDÖ becerilerine yer verilmesi açısından betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulgular, en sık yer verilen becerinin öz farkındalık (%33,75) olduğunu; bunu öz yönetim (%20,06), sosyal farkındalık (%19,60), ilişki kurma (%14,26) ve sorumlu karar verme (%12,29) becerilerinin izlediğini göstermektedir. Bulgular çocuk dergilerinde SDÖ becerilerinin görsellerde ve metinde farklı oranlarda yer aldığını göstermektedir. Çocuk dergilerinin SDÖ becerilerini modelleyerek çocukların gelişimini destekleyebilecek potansiyele sahip olduğu görülmektedir. Sonuçların, öğretmenler ve ebeveynler için eğitim materyali seçiminde önemli bir gösterge; yayıncılar için de dergilerde beceri çeşitliliğine yer verilmesi açısından destekleyici olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sosyal Duygusal Öğrenme, Okul Öncesi Dönem, Çocuk Dergileri, Doküman Analizi

Abstract: Social-emotional learning (SEL) is the process by which individuals develop and use the knowledge, attitudes, and skills needed to recognize and regulate emotions, set and pursue meaningful goals, empathize with others, build and sustain healthy relationships, and make thoughtful, responsible choices. SEL skills play a significant role in enhancing children's quality of life. A wide range of tools are used to support social and emotional skill development. Among these are children's magazines, which are continually updated and can appeal to different senses and developmental areas. This study aims to examine the extent to which SEL skills are represented in preschool-oriented children's magazines. Conducted within a qualitative research design, this document analysis study reviewed 33 magazines selected through criterion sampling. Using researcher-developed indicators, the presence of SEL skills in texts and images was analyzed through descriptive analysis. Findings revealed that the most frequently represented skill was self-awareness (33.75%), followed by self-management (20.06%), social awareness (19.60%), relationship skills (14.26%), and responsible decision-making (12.29%). The findings indicate that SEL skills appear at varying levels in the pictures and texts of children's magazines. It is concluded that children's magazines have the potential to model SEL skills and support children's development. The findings are considered an important indicator for teachers and parents in selecting educational materials and a supportive reference for publishers to ensure diversity of SEL skills in magazine content.

Keywords: Socio-Emotional Learning, Preschool Period, Children's Magazine, Document Analysis

* Sorumlu Yazar, Dr., 0000-0003-1893-9115, ayca.ulker@yahoo.com

** Yüksek lisans öğrencisi, 0009-0003-6800-7014, zeynepdalgic631@gmail.com

*** Yüksek lisans öğrencisi, 0009-0004-1360-8514, tugcealc@gmail.com

**** Öğretmen, 0009-0009-6038-8928, gulsah.akdag349@gmail.com

¹Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Programı (2022/2) kapsamında desteklenmiş ve daha eski bir versiyonu 9-11 Kasım 2023 tarihinde İstanbul Kültür Üniversitesi tarafından düzenlenen 16. Ulusal Okul Öncesi Öğretmenliği Öğrenci Kongresi'nde sözlü bildirisi olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Sosyal-duygusal gelişim, bireyin kendisine ve çevresine farkındalıkla yaklaşması, duygularını düzenleyebilmesi ve sağlıklı ilişkiler geliştirmesi gibi süreçleri içeren bir gelişim alanıdır (Denham, 2006; Thompson, 1991). Bu gelişim alanı, çocukların başkalarıyla anlamlı ilişkiler geliştirmesine, kendisini daha iyi tanıyabilmesine ve daha iyi kararlar verebilmesine aracılık eder (Bahçuvanoğlu, 2019). Sosyal duygusal öğrenme (SDÖ) ise bu gelişim alanıyla ilişkili becerilerin kazanım sürecidir. Weissberg ve Cascarino (2013, s.9) sosyal duygusal öğrenme kavramını, “Çocukların ve yetişkinlerin; duygularını yönetmek, olumlu hedefler koymak ve elde etmek, başkaları için duygudaşlık hissedebilmek ve göstermek, olumlu ilişkiler kurmak ve sorumlu kararlar almak için gerekli olan bilgi, tutum ve becerileri edinme ve etkili bir şekilde uygulama süreçleri” olarak tanımlamıştır. SDÖ becerileri, Akademik, Sosyal ve Duygusal Öğrenme Ortaklığı- CASEL (2020) tarafından, ‘öz farkındalık’, ‘öz yönetim’, ‘sosyal farkındalık’, ‘ilişki becerileri’, ‘sorumlu karar alma’ olmak üzere beş boyutta sınıflanmaktadır. CASEL (2020), sosyal duygusal öğrenmeyi, çocukların ve yetişkinlerin duyguları düzenleyebilme, bireysel ve kolektif hedeflere ulaşma, kişiler arası ilişkilerde duygudaşlık sergileme, destekleyici ilişkiler kurma, ilişkilerde ortaya çıkan anlaşmazlıkları çözebilme, diğer bireyleri gözetken kararlar alabilme, olumlu bir benlik geliştirmek için gerekli olan bilgi, beceri ve tutumları etkili bir biçimde uygulama süreci olarak kavramsallaştırmaktadır. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü-OECD (2020) ise ‘görev performansı’, ‘açık fikirlilik’, ‘dışa dönüklük’, ‘işbirlikçilik’ ve ‘duygu düzenleme’ olarak beş temel sosyal duygusal öğrenme alanı tanımlamıştır. Ülkemizde, TÜSİAD (2019) tarafından yayınlanan rapor, sosyal duygusal öğrenme becerilerinin hedef kitlesi olarak tüm toplumu niteler ve SDÖ becerilerinin yaşam standartlarının artmasında büyük rol oynayacağını belirtir. Çocuk hakları gözetilerek hazırlanacak SDÖ temelli programların tüm paydaşların katılımına yer vermesi ve erken çocukluktan itibaren okul, aile ve iş yaşamına yansıyacak şekilde yaşam boyu öğrenme politikası haline getirilmesi raporda dikkat çeken önerilerden biri olmuştur. Raporda sosyal duygusal öğrenme becerilerine ilişkin uygulamalara yalnızca okullarda değil tüm sosyal ve eğitsel politikalarda yer verilmesi gerektiği vurgulanmış; aile ve öğretmen eğitimi başta olmak üzere öğretmen yetiştirme programları ve medya araçlarının sosyal duygusal öğrenmenin gelişimindeki rolüne dikkat çekilmiştir. OECD (2020) ifadesine göre, SDÖ becerileri öğrencilerde akademik performansı ve yaşam doyumunu artırmakta, daha iyi bir kariyere sahip olma şansını yükseltmektedir. Bununla beraber araştırmalar, çevresi ile iletişim kurmakta ve duygularını ifade etmekte zorlanan, empati yeteneği ve karar alma mekanizması daha sınırlı olan çocukların bilişsel gelişimlerinin ve uyum becerilerinin daha zayıf olduğunu göstermektedir (Ostrov ve Ark., 2006). Sosyal ve duygusal becerileri yeterince ileri düzeyde olmayan çocukların, bu becerilerindeki eksiklikler desteklenmediği sürece, akademik başarılarının düşebileceği, esenlik düzeylerinin olumsuz etkilenebileceği ve sınıfa uyumlarının da düşük olabileceği vurgulanmaktadır (McCollow ve Hoffman, 2019). Benzer şekilde, sosyal ve duygusal becerilerin yetersizliği halinde öğrenmelerin kalıcı hale gelmesi de güçleşmektedir (Ashdown ve Bernard, 2012). Dolayısıyla sosyal duygusal öğrenme, çocukların bilişsel performanslarını destekleyen ve onları akademik öğrenmelere de açık hale getiren bir süreçtir. Sosyal duygusal öğrenme becerileri, sosyal ilişkilerin sürmekte olduğu her ortamda (sınıf, okul, ev, iş vb.) sağlıklı ilişkiler yürütebilmek için gerekli becerilerdir (Göl-Güven, 2021). Sosyal duygusal öğrenme becerileri aynı zamanda bilişsel ve dil becerileriyle; duygusal zekâ, çoklu zekâ ve sosyal beceri kavramları ile paralel bir ilişki içerisinde (Elias ve Mocer, 2012).

Sosyal ve duygusal beceri gelişiminin desteklenmesinde günümüzde oldukça çeşitli araçlardan yararlanılmaktadır. Bu becerilerin desteklenmesinde çocukların yakın çevresindeki yetişkinlerin olumlu modelleri olması, bu becerilerin müfredata gömülü şekilde ele alınması, doğrudan beceri öğretimi yapılması, çocukların günlük hayatlarında sevdikleri medya karakterleri ile kurdukları parasosyal etkileşimlerden yararlanılması ve aynı zamanda çocuk edebiyatı eserlerinde bu becerilere yer verilmesi gibi yollar önerilmektedir (CASEL 2020; Göl-Güven, 2021; Gönen ve Veziroğlu, 2013; Kabakçı ve Owen, 2010; Sildir ve Tüfekçi Akçan, 2018; Ülker, 2023). Okuma alışkanlığının temeli çocukluk yıllarından başlayarak atılmaktadır. Çocuk edebiyatı, bebeklikten gençliğe kadar uzanan dönemde, çocukların duygu ve düşünce dünyalarına hitap eden, gelişimlerini destekleyen eserlerden oluşmaktadır (Sever, 2015). Bu eserler arasında sürekli olarak güncellenen ve çocukların farklı duyuları ile farklı gelişim alanlarına hitap edebilen yayın türlerinden biri çocuk dergileridir (Demirdal, 2019). Çocuk edebiyatının süreli yayınlar kapsamında bulunan çocuk dergileri belirli dönemlerde (haftalık, aylık, üç

aylık) yayınlanan ve çocukları çeşitli güncel gelişmelerden haberdar eden iletişim araçlarıdır (Demirdal, 2019; Turan, Kurt ve Arslan, 2016). Çocukluk yıllarında çocukların dikkat sürelerinin daha kısa olması ve dergilerin etkileşime, tekrar okumaya izin veren yapısı nedeniyle çocuk dergileri çocuklar tarafından sevilmektedir. Dergilerin çocuklara bilgi verme, onları eğlendirme, dil becerileri kazandırma ve sosyal becerilerini destekleme gibi amaçları bulunmaktadır (Tunagür, 2021). Bu bağlamda çocuk dergileri çocukların gelişimlerini destekleyecek ve onlara çeşitli beceriler için doğru modeller sunabilecek araçlar arasındadır (Tanrıku, 2020). Çocuk dergiciliği gerek içerik gerek amaç bakımından genel dergicilik alanlarından daha farklıdır. Bu nedenle daha fazla hassasiyet gösterilmesi gereken bir alandır. Çocuk dergileri hem edebiyat hem de eğitim ile doğrudan ilişkili olup her iki alanı ortak bir paydada birleştirir. Dergiler yaratıcılığın ve iletişim becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynar.

Dergilerde yer alan içeriğin anlama, kavrama, eleştirel düşünme ve ana dili yetkin bir şekilde kullanmaya katkısı olduğu bilinmektedir (Tiryaki ve Uysal, 2020). Bu bağlamda çocuk dergilerinin nitelikleri de çok önemlidir. Çocuk dergileri hazırlanırken çocukların isteklerinin karşılanması, sosyal-duygusal ve psikolojik gelişimlerine katkı sağlanması beklenmektedir. Çocuk dergilerinin didaktik yapısı göz önünde bulundurulmalı fakat hedef yaş aralığına göre içerik eğlenceli hale getirilmelidir. Bunun yanında, içeriğinde güncellik korunmalı; çocuklara keşif, merak, macera ve bilimi sevdiren yönleri de ön plana çıkarılmalıdır. Olabildiğince çeşitli uyarıları sağlayacak tema ve tasarımlar oluşturulmalıdır (Tiryaki ve Uysal, 2020). Çocuk dergileri, temel dil becerilerinin gelişmesini sağlar nitelikte; çocuklarda olumlu tutum geliştiren, umut ve güven duygularını arttıran, üretme ve paylaşma motivasyonu kazandıran; barışçıl bir yaklaşımı benimseyen yapıda olmalıdır (Demirdal, 2019). Dergilerin, çocukların güncel konulara ilişkin bilgi düzeylerini, sosyal yönlerini ve çeşitli becerilerini geliştirmesi, içerisindeki etkileşimli unsurlar aracılığıyla çocukların sosyal duygusal öğrenme süreçlerini destekler nitelikte olması beklenmektedir.

Sosyal Duygusal Öğrenmenin Kavramsal Çerçevesi

Alan yazında sosyal duygusal öğrenme becerisi, duyguları anlama ve yönetme, sorumlu kararlar alabilmek için gerekli bilgi düzeyi, pozitif amaçlar belirleme ve bu amaçlara ulaşma, olumlu tutum ve beceriler elde ederek etkili bir şekilde kullanma, diğer bireylerle olumlu ilişkiler ile empati kurma ve sürdürme süreci olarak açıklanmaktadır (CASEL, 2006; Gargan, 2017). Araştırmalar sosyal duygusal öğrenme becerilerinin okul öncesi dönemdeki çocukların gelişimlerine oldukça fayda sağladığını ve onların öğrenmelerini pekiştiren eğitsel çocuk dergilerinde de bu becerilere yer verilmesinin önem arz ettiği vurgulanmaktadır (Aytan ve Çalıcı, 2020; Kabakçı ve Owen, 2010; Tiryaki ve Uysal, 2020; Uşaklı, 2017). Okul öncesi dönemde sosyal duygusal öğrenmenin teşvik edilmesi, bunun desteklenmesi ilerleyen yıllarda yaşanabilecek sosyal duygusal ve akademik risk faktörlerini azaltacak ve engelleyecek verileri içerdiğinden çocukların gelişimini olumlu yönde etkileyeceği öngörülmektedir.

Sosyal duygusal beceriler CASEL (2020) tarafından öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki becerileri, sorumlu karar verme olmak üzere beş temel boyutta sınıflanmıştır. Öz farkındalık becerisi bireyin düşünce ve hislerinin davranışları üzerindeki etkilerini tanımayı doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi olarak tanımlanmaktadır. LeBuffe ve diğerleri (2018), öz farkındalık becerilerini; görüşlerini ifade etmek, daha iyi anlamak için soru sormak, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olmak, geribildirim istemek, bir durum karşısında nasıl hissettiğini açıklamak şeklinde örneklendirmiştir. Öz yönetim becerisi ise eğitsel ve kişisel amaçları belirlemek ve bu amaçlara ulaşmak için duyguları, bilgi ve davranışları düzenlemek olarak ele alınmaktadır. LeBuffe ve diğerleri (2018) öz yönetim becerilerini; dikkatini vermek, sırasını beklemek, bir engele rağmen göreve odaklanmak, yeni bir ortam veya duruma girildiğinde rahat davranmak, bir görevin aşamalarını sırayla yerine getirmek, isteklerini erteleyebilmek, sevmediği bir şeyi yapmak, seçenekler arasından daha az hoşlandığı seçeneği kabul etmek, ani gelişen durumlarda sakin kalmak, planlardaki değişikliklere uyum sağlamak olarak örneklemişlerdir. Sosyal farkındalık literatürde başkalarıyla empati kurma, davranış için sosyal ve etik normları çeşitli geçmişlerden perspektif kazanma, kısaca aile, okul, toplum desteklerini tanıma becerisidir (Dusenbury ve Weissberg, 2017). LeBuffe ve diğerleri (2009), sosyal farkındalık becerilerini; olumsuz değerlendirmelerle başa çıkmak, bir oyun veya yarışmada saygılı davranmak, başka bir kişinin görüşüne saygı göstermek, grup çalışmalarına katkı sağlamak, bir anlaşmazlığı çözmek, iş birlikçi ve paylaşımcı davranmak, acı veren birini affedebilmek gibi davranışlar ile örneklendirmektedir. İlişki becerileri gruplar ve çeşitli bireyler ile birlikte ödüllendirici, sağlıklı ilişkiler

kurmak ve sürdürmek olarak tanımlanmaktadır. LeBuffe ve diğerlerine (2018) göre olumlu ilişki kurma becerileri; takdir veya tebrik etmek, kutlamak veya birine iltifat etmek, bir diğeri için güzel şeyler yapmak, diğerleri için endişesini veya üzüntüsünü ifade etmek, diğerlerinin dikkatini ve ilgisini çekebilmek, nazik önerilerde bulunmak, birine yardım etmeyi teklif etmek ve başka birinin duygularına cevap vermek davranışları ile örneklendirilebilir. Sorumlu karar verme becerisi ise literatürde güvenlik endişeleri, sosyal normlar, etik standartlar, çeşitli eylemlerin sonuçlarının gerçekçi değerlendirilmesi ve başkalarının iyilik halinin göz önüne alınarak kişisel davranış, sosyal etkileşimler ve okul yaşamı hakkında yapıcı seçim yapma becerisi olarak tarif edilmektedir (Dusenbury ve Weissberg, 2017).

Araştırmanın Önemi

Sosyal duygusal beceriler hayat boyu öğrenme içinde tüm bireylerin kazanması gereken yetkinliklerdendir. Yapılan çalışmalar sosyal duygusal öğrenmenin bireyler için bir tür öğrenme ve olgunlaşma süreci olduğunu göstermektedir (Uşaklı, 2017). Kurulduğu 1994 yılından itibaren sosyal duygusal öğrenme alanında çalışmalar yapan ve sosyal duygusal öğrenme kavramını literatüre kazandıran CASEL (2020), sosyal duygusal öğrenme becerilerinin sağlıklı kimlik gelişimine etkisini vurgulamaktadır. 21. Yüzyılda bireylerin kazanması gereken beceriler olduğu düşünüldüğünde sosyal duygusal öğrenme ile ilgili becerilerin ve boyutların çeşitli araştırmalara konu olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de son yıllarda sosyal duygusal öğrenme alanında yapılan çalışmaların ise, okul öncesinden üniversiteye kadar geniş bir yaş aralığını içine alan çalışmalar olduğu görülmektedir.

21. yüzyılda çocukların yaşam boyu gelişimi açısından bu kadar önem taşıyan sosyal duygusal becerilerin yalnızca ev, okul gibi alanlarda değil; çocukların maruz kaldığı medya içeriklerinde de ele alınması çocukların sosyal duygusal öğrenme becerilerini içselleştirerek daha sık sergileyebilmeleri açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda çocukların gelişimlerini ve eğlenerek öğrenmelerini olumlu yönde etkileyen çocuk dergilerinde, sosyal duygusal öğrenme becerilerinin ne şekilde ele alındığının incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Literatürde; resimli çocuk kitaplarında yer alan sosyal becerileri, duygu durumlarını, kişiler arası ilişkileri, akran ilişkilerini, başa çıkma biçimlerini inceleyen çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Akar ve ark., 2021; Ceylan ve Kılınç, 2021; Dağlıoğlu ve Çamlıbel, 2009; Işıtan, 2005; Kılınç ve Can, 2020; Ülker Erdem, Aydos ve Çoban, 2017). Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik dergiler üzerine yapılan çalışmaların ise daha çok toplumsal cinsiyet, bilimsel düşünme becerileri, fen, doğa ve sanat ağırlıklı içeriklere sahip olduğu görülmektedir (Aksüt, 2021; Ecevit, Sarioğlu ve Bunsuz, 2021; Gürkan, 2017; Turan ve ark., 2016). Farklı olarak bu çalışma, sosyal duygusal öğrenme süreçlerinin çocuklara hitap eden süreli yayınlar açısından incelemeyi hedeflemektedir. Bu becerilerin çocuk dergilerindeki görünümünün belirlenmesi; ele alınan becerilerin çeşitlendirilmesi, çocuklara içerik çeşitliliği sunulması, belirtilen dergileri eğitsel amaçlarla kullanan yetişkinlere yol göstermesi açısından önem taşımaktadır. Böylece dergilerin çocuklara sosyal duygusal öğrenme becerilerini kazandırmadaki rolünün anlaşılması; eğitimcilere, medya çalışanlarına, yayıncılara ve ebeveynlere sağlayacağı katkıların tartışılması mümkün olabilecektir. Bu anlamda, çalışmanın, ilgili kurum ve kişiler (öğretmenler, ebeveynler, yayıncılar, medya çalışanları ve kurumları) için de rehber niteliğinde olacağı düşünülmektedir.

AMAÇ

Sosyal duygusal öğrenme kendi duygularından başlayarak başkalarının da duygularını fark edebilme ve bu konu hakkında sosyal farkındalık geliştirmek olarak özetlenmektedir (Kabakçı ve Owen, 2010; Kılınç ve Can, 2020; Uşaklı, 2017). Bu farkındalık bireyde; sosyal paylaşım, üretkenlik ve bireysellik, öz yönetim, karar verebilme, duyguların farkında olma gibi toplumsal yaşamda önemli bir yeri olan durumların geliştirme sürecini ifade etmektedir. Bir diğer anlamda sosyal duygusal öğrenme bireyin duyguları ve ilişkileri üzerinde kontrol sahibi olması olarak adlandırılmaktadır (CASEL, 2020). Özellikle çocuklar için model alma, diğer insanlarla etkileşime geçip sosyalleşme yoluyla akran desteği alma, sosyal ortamlarda bulunma ve taklit ederek öğrenmenin önemli olduğu bilinmektedir. Sosyal duygusal öğrenme becerilerinin, literatürde ele alınan verilere göre önemi göz önüne alındığında çocuklara uzmanlar tarafından temellendirilmiş ve program tarafından desteklenmiş bir şekilde aktarılması uygun olmaktadır (Göl-Güven, 2021; Uşaklı, 2017).

Buna yönelik olarak bu çalışmanın temel amacı sosyal duygusal öğrenmenin temellerinin atıldığı okul öncesi dönemdeki çocuklara hitap eden dergilerde sosyal duygusal öğrenme becerilerine

ne şekilde yer verildiğini incelemektir. Araştırma kapsamında çocuk dergilerinde hangi sosyal duygusal öğrenme becerilerine yer verildiğinin, bu becerilerin ne ölçüde ve ne şekilde sunulduğunun incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Problemi

Çalışmanın amacı doğrultusunda, okul öncesi dönem çocuklarına hitap eden dergilerde sosyal duygusal öğrenme becerilerine ne ölçüde yer verilmiştir, sorusuna cevap aranmıştır.

Sınırlılıklar

Bu çalışma, okul öncesi dönem çocuklarına hitap eden ve belirli ölçütleri taşıyan dergilerin kapsamı ve araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan sosyal duygusal öğrenme becerileri göstergeleri ile sınırlıdır. Bu araştırmanın sonuçları bu konuda yapılan tüm araştırmalara genellenemez.

YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu araştırma, okul öncesi dönemdeki çocuklara yönelik çocuk dergilerinin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin metinler ve görseller üzerinden incelendiği doküman incelemesine dayalı nitel bir çalışma olarak uygulanmıştır. Bilimsel bir araştırma yöntemi olan doküman analizi, araştırma verilerinin birincil kaynağı olarak türlü dokümanların bir araya getirilmesi, incelenmesi, sorgulanması ve analizi olarak tanımlanmaktadır (Patton, 2002; Sak, Şahin Sak, Öneren Şendil ve Nas, 2021).

Veri Kaynakları

Veri kaynaklarının belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynakları, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen beş derginin yedişer sayısından oluşmaktadır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme ile araştırmacı tarafından önceden belirlenmiş birtakım ölçütleri karşılayan durumların çalışılması mümkün olabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2012). Bu bağlamda dergilerin basım sayısının yüksekliği (200 basım ve üzeri), dergilere ait sosyal medya hesaplarının takipçi sayısı (750 takipçi ve üzeri) ve dergilerin 3-6 yaş aralığına hitap etmesi araştırmacılar tarafından belirlenen ölçütlerdir. Dergilerin basım sayılarına ait bilgilere yayın evleri telefon ile aranarak ve internet taraması yapılarak ulaşılmıştır. Bu bilgiler 17-18 Mayıs 2023 tarihleri arasında elde edilmiştir. Dergilerin baskı sayıları yayınevlerinden net şekilde alınamamış ancak en az 200 baskı yapıldığı doğrulanmıştır. Benzer şekilde, 20 Mayıs 2023 tarihli internet taramasında, Instagram adlı sosyal medya platformunda Kukuli dergisinin 60 binden fazla, Meraklı Minik dergisinin 52 binden fazla, Bilge Minik dergisinin 35 bin, Minika Çocuk dergisinin 8113 ve Rüzgâr Güllü dergisinin 2568 takipçisi olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Çalışma grubunun genişliği göz önüne alınarak incelenecek dergilerin belirlenmesinde temsiliyeti gözetilen sistematik bir yaklaşım benimsenmiştir. Kukuli dergisi iki ayda bir, diğer dergiler ise ayda bir yayınlanmaktadır. Bu nedenle her bir derginin genel seyrini, konu/bağlam çeşitliliğini ve en güncel zaman aralığını yansıtacak şekilde son iki yıla ait yedişer sayısı incelenmiştir. Bu kapsamda, 3-6 yaş grubunu kapsayan, Türkçe yayımlanmış, farklı yayınevlerine ait beş süreli yayının her birinden yedi sayı olmak üzere incelenecek dergiler belirlenmiştir. Bununla birlikte, Kukuli dergisinin yalnızca beş sayısına basılı olarak ulaşılabilmektedir. Sonuç olarak, çalışma grubu, ölçüt örnekleme yoluyla belirlenen dergilerden erişilebilen sayılar olmak üzere toplamda 33 sayıdan oluşmaktadır. Çalışmada yer alan dergilerin bilgileri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Dergilere Ait Demografik Bilgiler

Dergi Adı	Numara	Yayın Yılı	İncelenen Sayı	Sayı Adı
Bilge Minik	1	Yayın Yılı	65	İçtiğimiz Su Nereden Gelir?
	2	2022	66	Yıldızlar Ne Kadar Uzak?
	3	2022	68	Kalbimiz Nasıl Çalışır?
	4	2022	72	Cam Nasıl Üretilir?
	5	2022	79	Mimar Örümcek
	6	2023	80	Babamın Oyuncak Sandığı
	7	2023	81	Hareket Zamanı

Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Dergilerde Ele Alınan Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerine İlişkin Bir İnceleme

Meraklı Minik	1	2022	184	Bahçede Neler Yetiştiriyor?
	2	2022	186	Martılar
	3	2022	187	Uzay Yolcuları
	4	2022	188	Tekneler
	5	2022	190	Matematik
	6	2022	191	Dünya Hepimizin
	7	2023	197	Müze Gidiyoruz
Minika Çocuk	1	2022	64	Uç Uç Kelebek
	2	2022	67	Süper İtfaiyeciler
	3	2022	68	Gece Fenerleri Ateşböcekleri
	4	2022	69	Hoş geldin Sonbahar
	5	2022	70	Sevimli Sincaplar
	6	2022	72	Kirpi
	7	2023	77	Pazara Gidelim
Rüzgâr Gülü	1	2021	01	Vücudunu Keşfet
	2	2021	04	Arkadaşım Bisiklet
	3	2021	05	Gaga ve Gugu İstanbul'u Keşfediyor
	4	2021	06	Sular Biter Mi?
	5	2021	08	Rüzgârları Görebilir Miyiz?
	6	2021	10	Karıncadan Al Haberi
	7	2022	13	Yüzgeçli Bitkiler
Kukuli	1	2021	07	Eğlenceli Robotlar
	2	2022	10	Haydi Ay'da Zıplayalım
	3	2023	13	Hoş Geldin Yeni Yıl
	4	2023	14	Paylaşmak Güzeldir
	5	2023	16	Tatil Zamanı

Tablo 1’de görüldüğü gibi, dergilerin 2021-2023 yılları arasındaki sayıları incelenmiştir. Dergiler, incelenen sayılardaki konu dağılımlarına göre çeşitlilik göstermiştir. İlk sayısı Ocak 2007’de çıkarılan Meraklı Minik dergisi her ay bir sayı çıkarmaktadır. Eylül 2016’da Bilge Minik dergisi, Ocak 2017’de Minika Çocuk, Kasım 2020’de Kukuli ve Ocak 2021’de Rüzgâr Güülü dergisi çıkarılmaya başlamıştır. En çok sayısı olan dergi 2007’de çıkarılmaya başlayan ve kesintisiz yayımlanan Meraklı Minik, en az sayısı olan dergi ise iki ayda bir çıkarılan Kukuli dergisidir. Kukuli dışındaki dergiler aylık yayınlanmaktadır. Minika Çocuk ve Kukuli dergileri 3-6 yaş aralığına, Bilge Minik ve Rüzgâr Güülü dergileri 4-6 yaş aralığına hitap ederken, Meraklı Minik dergisi 3 yaş ve üzeri olan çocuklara hitap etmektedir. Ele alınan dergiler arasında ekonomik açıdan en uygun olanı Meraklı Minik dergisi iken diğer dergilerin fiyatları benzerlik taşımaktadır. Dergilerin biçimsel özellikleri ile ilgili örnekler Görsel 1’de yer almaktadır.

Görsel 1. İncelenen Dergilerin Kapak Resimlerine Ait Örnekler

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından, uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen Dergi Bilgi Formu ile Görsellerde ve Metinde Sosyal Duygusal Becerileri İnceleme Formundan faydalanarak elde edilmiştir.

Dergi Bilgi Formu: Araştırma kapsamında kullanılan 3-6 yaşa hitap eden çocuk dergilerinin isimleri, yayınevleri, yayın yılları, yayın sayıları gibi bilgilerin kaydedildiği formdur.

Görsellerde ve Metinde Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri İnceleme Formu: Dergilerde, araştırmanın amaç ve hedeflerine uygun olan sosyal duygusal öğrenme becerilerinin bulunup bulunmadığının, bu becerilerin resimde ya da görselde yer alma durumlarının kodlandığı formdur.

Form üzerinde bu araştırmanın kavramsal çerçevesini oluşturan ve CASEL (2020) tarafından belirlenen beş temel sosyal duygusal öğrenme becerisi (öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki kurma becerileri, sorumlu karar verme) bulunmaktadır. Bu beceri alanlarının altında yer alan göstergeler, üç proje üyesi tarafından literatür taraması dahilinde hazırlanmıştır. Ardından okul öncesi eğitimi alanında doktora derecesine sahip, sosyal duygusal öğrenme ve çocuk edebiyatı alanlarında çalışan dört araştırmacının uzman görüşleri doğrultusunda göstergeler düzenlenerek forma son hali verilmiştir. Form, öz farkındalık boyutunda 21, öz yönetim boyutunda 23, sosyal farkındalık boyutunda 20, ilişki kurma becerileri boyutunda 18 ve sorumlu karar verme boyutunda 19 olmak üzere toplam 101 gösterge içermektedir. Formda ayrıca, incelenen göstergelerin kodlanabileceği sütunlar bulunmaktadır.

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Programı (2022/2) kapsamında desteklenmiş, çalışmanın veri toplama süreci 2022-2023 öğretim yılı bahar dönemi içerisinde, belirtilen dergilerin temini yoluyla başlamıştır. Veri analizi ise 2022-2023 öğretim yılı yaz döneminde gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada verilerin elde edilmesi ve analizinde betimsel analiz süreçleri işe koşulmuştur. Betimsel analizde daha önceden belirlenen temalara göre verilerin özetlenmesi ve yorumlanması adımları izlenmektedir. Bu tür analizde amaç; elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde sunmaktır. Bu nedenle, veriler önce sistematik ve açık biçimde betimlenir, ardından bu betimlemeler açıklanır, yorumlanır ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2012). Bu çalışmada, verilerin analizi bu dört adımda gerçekleştirilmiştir. İlk adımda, araştırmanın kavramsal çerçevesinden hareketle, verilerin analizi için bir çerçeve niteliğinde gösterge listesi oluşturulmuştur. İkinci adımda, araştırmacılar dergileri tek tek inceleyerek her bir sayfada sunulan içeriklerin sosyal duygusal öğrenme becerilerine ait göstergeleri içerip içermeme durumuna göre kodlamışlardır. Kodlamalar, göstergelerin içerikte yer alma durumuna göre metin ve görsellerde ayrı ayrı frekans belirlenerek yapılmıştır. Örnekleme dâhil edilen tüm dergiler, daha önceden belirlenen sosyal duygusal öğrenme becerilerine ait beş boyuta göre incelenmiştir. Bir sonraki adımda, incelenen 33 derginin bu göstergeleri ne düzeyde içerdiği tespit edilerek veriler düzenlenmiş ve tanımlanmıştır. Son adımda bulgular tartışılarak araştırmacılar tarafından yorumlanmıştır. Bu adımda bulguların birbiri ile ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması hedeflenmiştir. Yorumlanan verilerin sunumunda, yorumları güçlendirmek için dergilerden görseller ve metinlerden alıntılar kullanılmıştır.

Araştırmanın güvenilirliği sağlamak üzere, veriler üç araştırmacı tarafından bağımsız olarak kodlanmıştır. Bu kodlama sonucunda Miles ve Huberman'ın (1994) formülünden (Güvenirlilik = görüş birliği / görüş birliği + görüş ayrılığı) faydalanarak güvenirlik hesaplanmıştır. Kodlayıcılar arasında yer alan uyumun %90 ve üzeri olması nitel araştırmalarda çok iyi uyum ve kabul edilebilir güvenirliğe işaret ettiği kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Çalışmada araştırmacıların arasında yer alan uyum ise %92 olarak bulunmuştur. Veri kaynaklarının doğrudan aktarımının nitel çalışmalarda geçerliğin elde edilmesi için önemli bir nokta olduğu bilinmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2012). Yapılan çalışmada verilerin sunumunda, dergilerden sıkça görsel ve yazılı alıntılar paylaşılarak aktarılabilirlik sağlanmıştır. Ayrıca veri toplama araçlarının geliştirilmesinde literatür taramasına yer verilip uzman görüşleri alınarak araçların geçerliği sağlanmıştır.

Açık içeriklerin incelenmesine dayalı bir doküman inceleme çalışması olması sebebiyle, bu çalışma etik komisyon izni gerektiren çalışmalar grubunda yer almamaktadır. Bu nedenle araştırma için etik kurul izni alınmamıştır. Bununla birlikte, bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel

Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur.

BULGULAR

Bu kısımda, dergilerde SDÖ becerilerinin yer alma durumları ile ilgili betimsel analizler sunulmaktadır. Tablo 2, dergilerde bulunan SDÖ becerilerinin metin ve görsellerde yer alma durumunu göstermektedir.

Tablo 2. Dergilerde Yer Alan SDÖ Becerileri

SDÖ Becerileri	Görselde		Metinde		Toplam
	f	%	F	%	
Öz Farkındalık	66	26,29	225	36,82	f=291 (%33,75)
Öz Yönetim	71	28,28	102	16,69	f=173 (%20,06)
Sosyal Farkındalık	58	23,10	111	18,16	f= 169 (%19,60)
İlişki Kurma	31	12,35	92	15,05	f=123 (%14,26)
Sorumlu Karar Verme	25	10	81	13,25	f=106 (%12,29)

Tablo 2’ de görüleceği gibi, dergilerin metin ve görsellerinde SDÖ becerilerine farklı oranlarda yer verildiği görülmüştür. Dergilerdeki metin içeriklerinin, formda yer alan SDÖ göstergelerini karşılama durumuna bakıldığında; öz farkındalık f=225 (%36,82), öz yönetim f=102 (%16,69), sosyal farkındalık f= 111 (%18,16), ilişki kurma f=92 (15,05) ve sorumlu karar verme f=81 (%13,25) olarak sıralandığı görülmektedir. Dergilerdeki görsel içeriklerin, formda yer alan SDÖ göstergelerini karşılama durumları ise şu şekildedir: Öz farkındalık f=66 (%26,29), öz yönetim f=71 (%28,28), sosyal farkındalık f= 58 (%23,10), ilişki kurma f=31 (12,35) ve sorumlu karar verme f=25 (%10). Bu sonuçlara göre; dergilerde sosyal duygusal öğrenme becerilerinin beş alanından en fazla (%33,75) öz farkındalık alanına, en az (%12,29) ise sorumlu karar verme alanına yer verildiği saptanmıştır.

Araştırmada dergilerin metinlerinde yer alan içerikler incelenmiş ve dergilerde yer alan SDÖ becerilerinden en fazla (%36,82) öz farkındalık becerisine yer verildiği saptanmıştır. Dergilerde bu beceriye ait örnekler şu şekilde verilmiştir: “Kuşlara göre kanatlarımız daha ince ve kemiklidir. O yüzden de uçuşa yeteneğimiz diğer kuşlardan daha fazladır. Ama kuşlar kadar uzun mesafelere uçamayız.” (Bilge Minik, 2021, sayı 66, sf.10). “Süper bir ağaç tırmanıcısıyım ama süper bir ağaç inicisi değilim. Yardım et Çıtı” (Minika Çocuk, 2022, sayı 67, sf.27). Bu alıntılar, dergilerde bireyin kendini tanıması, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olması ile öz farkındalık becerisine yer veren örneklerdendir. Benzer şekilde, “Anne hala mı gelmedik? Tam üç tane kırmızı araba geçti.”, “Hilalciğim, demek üç kırmızı araba saydın. Başka neyin üç tane olduğunu biliyor musun?” (Rüzgâr Güllü, 2021, sayı 5, sf.20) cümleleri ile de öz farkındalık becerileri içinde yer alan, durumları netleştirmek için soru sorma ve geri bildirim isteme göstergelerine yer verilmiştir.

Dergilerde öz farkındalık alanını takiben, en sık yer verilen becerinin sosyal farkındalık (%18,16) olduğu bulunmuştur. Dergilerde bu beceriye ait örnekler şu şekilde yansımıştır: “Nokta Teyze’ye gittim ve balkonunu kullanıp kullanamayacağımı sordum.” (Bilge Minik, 2021, sayı 66, sf:4) şeklinde diğer insanlarla iletişime geçer, göstergesi ele alınmıştır.

“-Ne, mor yuvarlak mı? O da ne, demiş bir ses. Biri, sesin geldiği tarafa bakınca bir de ne görsün! Konuşan kahverengi bir yaprak.

-Yaprakların konuşabildiğini bilmiyordum, demiş Biri.” (Rüzgâr Güllü, 2021, sayı 1, sf.10) bölümünde de yeni tanıştığı biriyle iletişim kurar, göstergesi verilmiştir.

Dergilerde öz yönetim becerisine yer verilme sıklığının %16,69 olduğu bulunmuştur. Dergilerde bu beceriye ait örnekler şu şekilde yansımıştır: “Ceviz Sekiz, İstanbul’da Şehzadebaşı Camii avlusunda kocaman bir ceviz olacağı günü heyecanla beklemeye başlamış.” (Rüzgâr Güllü, 2021, sayı 5, sf. 11) cümlesinde gelecekte daha iyi bir şey elde etmek için sabır gösterir göstergesi ve “Haydi, görev başına o zaman!” (Minika Çocuk, 2022, sayı 64, sf.27) kısmında ise bir görevi tamamlamak için kendini güdüler, göstergesi verilmiştir. “Pıtı yıl boyunca günleri işaretlediği takvim yaprağının son sayfasına gelmişti.” (Minika Çocuk, 2022, sayı 72, sf.25) bölümünde ‘aldığı/verilen göreve odaklanır.’ göstergesi yer almaktadır.

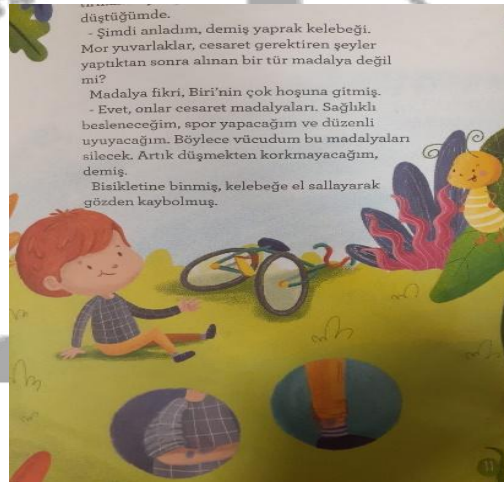
Dergilerde ilişki kurma becerisine yer verilme sıklığının %15,05 olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Dergilerde bu beceriye ait örnekler şu şekilde verilmiştir: “Gerçekten de süper tırmanıyorsun Pıtı.” (Minika Çocuk, 2022, sayı 67, sf.26) cümlesinde Çıtı’nın Pıtı’ya iltifat etmesi ile ilişki kurma becerisine yer verilmiştir. “Bana yardım et, yakalayalım şu kelebeği.” (Minika Çocuk, 2022, sayı 64, sf.31) bölümünde de ihtiyaç duyduğunda yardım ister, göstergesi yer almaktadır. “Yuppii... Benim dedem bir süper kahraman!” (Meraklı Minik, 2023, sayı 197, sf.5) kısmında ise birisine iltifat eder göstergesi bulunmaktadır.

Dergilerin metinlerinde sorumlu karar verme (%13,25) becerisine en az rastladığı saptanmıştır. Dergilerde bu beceriye ait örnekler şu şekilde verilmiştir: “Bekle biraz, bu kez itfaiyecilere ciddi gerek var.” (Minika Çocuk, 2022, sayı 67, sf.27) ve “Yani odamızdaki her eşyayı yerine geri koyarsak aradıklarımız ortaya çıkar ve nereye koyduğumuzu anlamış oluruz.” (Minika Çocuk, 2022, sayı 64, sf. 27) cümlelerinde sorunu net bir şekilde belirler ve bir sorunu çözmek için mevcut kaynakları veya nesneleri kullanır göstergeleri yer almaktadır. “Hani nerede? Ne yaptın bulduğun kil tableti?” (Meraklı Minik, 2023, sayı 197, sf.5) kısmında ise bir durum/olay ile ilgili merak duyar göstergesi bulunmaktadır.

İncelenen dergilerin görsellerinde hedef alınan sosyal duygusal öğrenme becerilerine açıkça yer verildiği saptanmıştır. Araştırmada incelenen dergiler ele alındığında görsellerde, sosyal duygusal öğrenme becerilerine en fazla yer veren becerinin öz yönetim (%28,28) olduğu görülmüştür. Dergilerin görsellerinde bu beceriye ait örnekler şu şekilde yansıtılmıştır:

Görsel 2. Karakterin bir olaya duruma dikkatini vermesi (Meraklı Minik, 2023, sayı 197, s.5).

Görsel 3. Karakterin Düşmesine Karşın Sakin Kalması ve Gülümsemesi ile Öz Yönetim Becerisi (Rüzgâr Gülü, 2021, sayı 1, sf.11).

Dergilerin görsellerinde öz farkındalık becerisinin (%26,29) de yüksek oranda yer aldığı saptanmıştır. Dergilerin görsellerinde bu beceriye ait örnekler şu şekilde verilmiştir:

Görsel 4. Öz Farkındalık Becerisi Resimdeki Karakterin Bir Anısını Anlatması (Meraklı Minik, 2023, sayı 197, sf.3).

Görsel 5. Öz Farkındalık Becerisinde Yer Alan Olayları/Durumları Netleştirmek İçin Sorular Sorar Göstergesi (Rüzgâr Gülü, 2021, sayı 5, sf.20).

Öz farkındalık becerisini takiben sosyal farkındalık becerisi (%23,10) de dergilerin görsellerinde sıklıkla yer almaktadır. Dergilerin görsellerinde bu beceriye ait örnekler şu şekilde yansıtılmıştır:

Görsel 6.

Sosyal farkındalık becerisi, resimlerdeki karakterlerin kediye ve ağaca sarılması ile canlılara şefkat

gösterir göstergesiyle ele alınmıştır (Minika Çocuk, 2022, sayı 67, sf.27; Rüzgâr Güllü, 2021, sayı 1, sf.20)

Görsel 7.

Resimde çocuğun arkadaşı ile sohbet etmesi sosyal farkındalık becerisinin diğer insanlarla iletişime geçer, göstergesini bulundurmaktadır (Minika Çocuk, 2022, sayı 64, sf.31).

İlişki kurma becerisinin görsellerde yer alma durumuna bakıldığında %12,35 oranında görsellerde yer bulduğu görülmektedir. Dergilerin görsellerinde bu beceriye ait örnekler şu şekilde yansıtılmıştır:

Görsel 8.

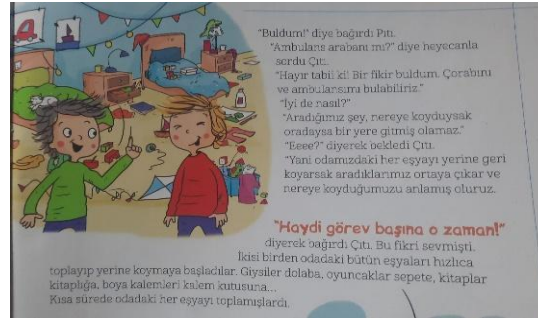
Resimde ateş böceğinin konuşma başlatması ile ilişki kurma becerisinin iletişim kurmak için ilk adımı atar, göstergesi yer almaktadır (Minika Çocuk, 2022, sayı 68, sf.8).

Görsel 9.

Görseldeki çocuğun babasının davranışı hakkındaki düşüncelerini açıklaması ile ilişki kurma becerisinin düşüncelerini ifade eder, göstergesi ifade edilmektedir (Minika Çocuk, 2022, sayı 68, sf.31).

Dergilerin görsellerinde en az sorumlu karar verme becerisi (%10) yer almaktadır. Dergilerin görsellerinde bu beceriye ait örnekler şu şekilde verilmiştir:

Görsel 10.

Görseldeki çocuklar dağınık odalarında aradıkları eşyaları bulamamaktadır, bu durumu çözmek için bir yol bulmuşlardır. Bu durum sorumlu karar verme becerisinin bir problem için olası çözüm yollarını belirler, göstergesini içermektedir (Minika Çocuk, 2022, sayı 64, sf.27).

Görsel 11.

Görseldeki çocukların ip kullanarak çamura batmış arabayı çıkarmaya çalışması ile sorumlu karar verme becerisinin bir sorunu çözmek için mevcut kaynakları veya nesneleri kullanır, göstergesi ele alınmıştır (Kukuli, 2023, sayı 14, sf.17).

Çalışmada ulaşılan sonuçlara bir arada bakıldığında; dergilerde en çok rastlanan beceri öz farkındalık (%33,75) alanından olmuştur. Öz farkındalık (%33,75) en çok rastlanan beceri iken, bunu öz yönetim (%20,06), sosyal farkındalık (%19,60) ve ilişki kurma (%14,26) becerileri takip etmektedir. En az yer verilen becerinin ise sorumlu karar verme (%12,29) olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Dergilerde en çok öne çıkan öz farkındalık becerisi; kişinin güçlü ve zayıf yönlerini, yeterliliğini doğru bir şekilde ölçmesi, öz yeterlik duygusunun iyi özümsemiş olması, iyimserlik ve büyüme bilincine sahip olması olarak tanımlanmaktadır (Dusenbury ve Weissberg 2017). Erken çocukluk döneminin gelişimsel görevlerinden biri olan kendine karşı olumlu tutum geliştirme diğer pek çok beceri açısından kritik öneme sahiptir (Kaya, 2010). Örneğin bu beceriye sahip bir birey duygu ve düşüncelerinin de farkında olmaktadır. Öz farkındalık becerisi diğer pek çok beceriye de temel oluşturması sebebiyle çocukların gündelik hayatlarından örneklerde daha fazla yer bulabilir. Bu nedenle dergilerdeki içeriklere daha fazla yansımış olacağı düşünülmektedir. Bu yönüyle, araştırma kapsamındaki dergilerin öz farkındalık becerisini modelleyen içeriklere yer vererek, çocukları öz farkındalık alanında destekleyebileceği ve çocukların bu beceriyi model almasını sağlayabileceği görülmüştür.

Dergilerde öz farkındalık becerisini takiben en sık yer verilen becerinin öz yönetim olduğu bulunmuştur. Öz yönetim becerisi; davranış, duygu ve düşüncelerin düzenlenerek etkili ve yapıcı bir biçimde ifade edilmesidir (Denham ve Brown, 2010). Literatürde öz yönetim becerisi; kişinin sabır göstermesi, duygularıyla baş etmesi, hedeflerine ulaşmak için azim göstermesi, hayal kırıklıkları ve aksiliklerin üstesinden gelebilmesi olarak tanımlanmaktadır (Elias ve Mocer, 2012). Kişiyi motive etmek, zorlukların üstesinden gelmek için azimle çalışmak, doyum ertelemek, stres yönetimi ve dürtü kontrolü öz yönetim becerisinin kapsamında yer almaktadır (Dusenbury ve Weissberg, 2017). Ayrıca

bu beceri dikkatli ve incelikli planlamalar yapabilme, görevlere odaklanabilme, kısa ve uzun süreli hedefler koyabilme, geri bildirimler doğrultusunda davranışları değiştirebilme gibi becerileri de kapsamaktadır (Elias ve Arnold, 2006; Zins vd., 2007). Bu açıdan bakıldığında, araştırma kapsamında yer alan dergilerin öz yönetim becerisini geliştirecek içeriklerle çocuklar için güdüleyici ve destekleyici bir araç olabileceği anlaşılmaktadır.

Dergilerde, sosyal farkındalık becerisinin de yüksek düzeyde ele alındığı görülmüştür. Sosyal farkındalık, sosyal çevre desteklerini anlamak ve davranışın sosyal ilkelerini tanımak için empati kurma ve farklı bakış açıları kazanma becerisidir (Bahçuvanoğlu, 2019). Bu beceri ayrıca duyarlılık ve odaklanma ile diğer bireylere ait ipuçlarını doğru bir şekilde anlama ve buna uygun yanıt verme (Miller ve de Haar, 1997); diğerlerine saygılı davranma, ahlaki ve gönüllü işler gerçekleştirme (İşeri, 2016) kapasitesi olarak tanımlanır. Erken çocukluk dönemindeki temel gelişimsel görevlerden biri de çocukların, diğerlerine yönelik bakış açısı geliştirmesidir (Kaya, 2010). Bu yönüyle bakıldığında, araştırma kapsamında ele alınan dergilerin sosyal farkındalık becerisini destekleyecek içeriklere yer vererek çocukların model almasını sağlayabildiği görülmüştür. Sosyal farkındalık becerisinin dergilerdeki karakterler aracılığıyla çocuklara model oluşturmalarının çocukların farklı gruplarla etkileşim kurabilmeleri, başkalarının duygularını ve bakış açılarını anlamaları, onlarla özdeşim kurabilmeleri gibi faydalar sağlayabileceği düşünülmektedir.

Dergilerde sosyal farkındalık becerisinin ardından en sık yer verilen becerinin ilişki kurma becerisi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlişki kurma becerisi etkili iletişim kurma, anlamı ilişkiler başlatma ve bu ilişkileri sürdürme olarak ele alınmaktadır (Aygün, 2017; Bahçuvanoğlu, 2019; Elias ve Arnold, 2006). İlişki kurma becerisine sahip çocukların bir gruba dâhil olabildiği ve arkadaşlık kurup geliştirebildiği; tam tersi durumlarda ise reddedilmişlik ve yalnızlık duygularını yaşayabildikleri görülmüştür (Wentzel, 1999). Erken çocukluk dönemindeki temel sosyal gelişim görevlerinden biri de çocukların sosyalleşmesi ve grup oyunlarına katılmasıdır (Kaya, 2010). Araştırma kapsamında ele alınan dergilerin, ilişki kurma becerisini destekleyecek içeriklere yer vererek sosyal becerileri dergideki karakterler aracılığıyla okuyuculara yansıtabileceği görülmüştür. Örneğin, dergilerdeki karakterlerin iletişim süreçleri içerisinde karşısındaki kişinin duygu ve düşüncelerinin farkında olması, onları anlaması ve onları fark etme duyarlılığına sahip olması okuyuculara model olabilecek niteliktedir.

Dergilerde en az rastlanan SDÖ becerisinin sorumlu karar verme olduğu saptanmıştır. Sorumlu karar verme; diğer insanlara faydası dokunacak şekilde hareket etmek, topluma katkı sağlama yeteneği, geleceğe dair planlama yapma, ahlaki ve etik standartlar ışığında karar verme becerisi olarak ele alınmıştır (CASEL, 2005). Okul öncesi dönem çocuklarının gündelik hayatlarında; seçim yapma, karar verme ve sosyal problem çözme gibi becerileri sergileyebilecekleri durumlar olabilmektedir. Gelişimsel olarak çocuklar yaşlarına uygun seçimler yapabilmekte, bir sosyal problem durumunda diğer bireyleri gözeterek adil kararlar alabilmektedir. Fakat genellikle ev ve okul ortamlarında kararların çoğu yetişkin rehberliğinde veya yetişkin yönlendirmesi ile alınmaktadır. Bunun yanında, toplumsal ve kültürel etkenlere bağlı olarak çocuklara daha az karar verme ve tercih etme seçeneği sunuluyor olması dergilerdeki göstergelere de yansımış ve bu beceri dergilerde daha az yer bulmuş olabilir.

Carus'a (1996) göre, bir dergi sadece eğlenceye yönelik olmayı odağı olarak almamalı, metinlere yer vererek çocuğun edebi yönünü geliştirmelidir. Tunagür'e (2021) göre; dergilerin içeriğinde bulunan görsel, resim, fotoğraf ve çizimlerle çocukların görsel becerilerini; güncel konularla kültür düzeylerini bilimsel ve teknolojik içeriklerle bilimsel süreç becerilerini; edebiyat, tarih, coğrafya, müzik gibi alanlara ilişkin konularla kültür ve sanat becerilerini ve sosyal yönlerini geliştirmesi gerekmektedir. Bir başka deyişle dergilerin içeriğindeki metinler, görsel öğeler, etkileşimli uyarılar aracılığıyla çocukların bütüncül gelişimlerini ve sosyal duygusal öğrenme becerilerini destekler nitelikte olması beklenmektedir. Bu bağlamda, yapılan araştırmada dergilerin metinlerinde yer alan içeriklerle görseller arasında SDÖ becerileri açısından dengeli bir dağılım ve becerileri bütünleştirecek bir yerleşim olduğu söylenebilir.

Okul öncesi dönemde sosyal duygusal öğrenmenin teşvik edilmesi, bunun desteklenmesi ilerleyen yıllarda yaşanabilecek sosyal duygusal ve akademik risk faktörlerini azaltacak ve engelleyecek verileri içerdiğinden; çocukların gelişimini olumlu yönde etkileyeceği öngörülmektedir. Öz farkındalık, sosyal farkındalık, öz yönetim, ilişki kurma ve sorumlu karar verme becerilerinin farklı kaynaklar aracılığıyla dengeli biçimde desteklenmesi, çocukların yaşam boyu sosyal uyum ve iyi oluş düzeylerini

de yükseltmektedir. Özellikle resimli kitapların ve süreli yayınların, erken yaşta bu becerilerin model alınmasına olanak sağlayan güçlü sosyal öğrenme kaynakları olduğu düşünüldüğünde, elde edilen bulgular dergilerin SDÖ konusundaki potansiyel katkısını ortaya koymaktadır. Alan yazında sosyal duygusal öğrenme becerilerinin okul öncesi dönemdeki çocukların gelişimlerine oldukça fayda sağladığı; çocukların öğrenmelerini destekleyen ve pekiştiren eğitsel çocuk dergilerinde de bulunmasının önem arz ettiği vurgulanmaktadır (Aytan ve Çalıcı, 2020; Kabakçı ve Owen, 2010; Tiryaki ve Uysal, 2020; Uşaklı, 2017). Sosyal-duygusal öğrenme becerileri alanında yapılan diğer çalışmalar da sosyal-duygusal öğrenme becerilerini içeren kaynakların çocuklara hayat boyu öğrenme sağlaması, çocukların duygularını uygun bir şekilde belirtmesi, problem ve çatışmaları analiz edebilmesi, etkili bir şekilde iletişim kurabilmesi açısından önemli olduğuna işaret etmektedir (Cohen, 1999; Zins vd., 2004). Okul öncesi dönemi çocukların yaş grupları göz önüne alındığında onlara sunulan kaynak ve materyaller büyük önem taşımaktadır (Kılınççı ve Can, 2020). Özellikle çocukların sosyal duygusal öğrenme becerilerinin çocuk dergileri gibi çeşitli kaynaklarla desteklenmesi, kendi yeterliliklerinin farkında olmalarına (öz farkındalık), duygu, düşünce ve davranışlarını yönetebilmelerine (öz yönetim), çevreye karşı duyarlı olmalarına (sosyal farkındalık), iletişim kurabilmelerine (ilişki kurma becerileri) ve etkili karar almalarına (sorumlu karar verme) katkı sağlayacaktır (CASEL, 2013).

Sonuç olarak, bu araştırmanın bulguları, okul öncesi dönem çocuklarına yönelik dergilerde SDÖ becerilerinin hem metinlerde hem de görsellerde bütünlüklü şekilde yer aldığını, ancak bu becerilerin temsil edilme oranlarının farklılık gösterdiğini ortaya koymuştur. En sık yer verilen becerinin öz farkındalık olduğu, bunu öz yönetim, sosyal farkındalık ve ilişki kurma becerilerinin izlediği; en az yer verilen becerinin ise sorumlu karar alma olduğu belirlenmiştir.

Öneriler

Dergilerde yer alan içeriklerin, SDÖ becerilerinin tüm boyutlarını eşit biçimde yansıtmadığı; bazı becerilerin diğerlerine kıyasla daha sınırlı biçimde ele alındığı görülmüştür. Bu doğrultuda, çalışmanın bulgularına dayanarak bazı öneriler sunulmaktadır:

Yayıncılar, dergilerde SDÖ becerilerine daha sık yer verebilir, yaşam boyu gelişim açısından önemi olan bu becerilere ait çeşitliliği metin ve görsellerde artırabilirler. Yapıcı seçimler yapma becerisi olarak tanımlanan sorumlu karar vermenin bir çocuğun kişisel davranışları, özerkliği ve sosyal hayatı üzerindeki etkisi göz önünde bulundurularak dergilerde sorumlu karar verme alanına yönelik daha fazla içeriğin bulundurulması, gelişime uygun karar alma süreçlerine dair örneklerinin gösterilmesi önerilebilir. Öğretmenler, çocuklarda SDÖ becerilerini gömülü bir şekilde desteklemek üzere öğrenme süreçleri içerisinde dergilere yer verebilir, dergilerin etkileşimli içerikleri aracılığıyla SDÖ becerileri tartışılabilir. Ebeveynler çocukları ile dergileri inceleyebilir ve dergi içeriğindeki durumları çocuklarla birlikte değerlendirebilirler.

Bu araştırmada incelenen dergiler belirli bir dönemi ve belirli yayın gruplarını kapsadığından, sonuçların genellenebilirliği sınırlı olabilir. Ayrıca, becerilerin dergilerde nasıl işlendiğine dair nitel içerik çözümlemeleri ile görsel ve metin uyumunun derinlemesine incelenmesi, daha ayrıntılı çıkarımlar yapılmasına imkân tanıyabilir. Gelecek araştırmalarda farklı yaş gruplarına yönelik çocuk dergilerinin karşılaştırılması ve çocukların bu içeriklere verdikleri tepkilerin doğrudan gözlemlenmesi, sosyal duygusal öğrenme becerilerine dergilerde yer verilmesinin etkilerine ilişkin çalışmalar yapılması konunun daha bütüncül anlaşılmasına katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Akar, A. S., Mercan, H., Yılmaz, İ. E., & Yükselen, A. (2021). 3-6 yaş çocuklarına yönelik olarak yayımlanan resimli öykü kitaplarında kullanılan karakterlerin prososyal davranışlarının incelenmesi. *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi (ÇEDAR)*, 5(1), 31-49.
- Aksüt, P. (2021). TÜBİTAK yayınlarından meraklı minik dergisinin fen kavramları açısından incelenmesi. *Journal of Individual Differences in Education*, 3(1), 1-19. <https://doi.org/10.47156/jide.949588>
- Ashdown, D. M., & Bernard, M. E. (2012). Can explicit instruction in socialandemotional learning skills

- benefit the social-emotional development, well-being, and academic achievement of young children? *Early Childhood Education Journal*, 39(6), 397-405. <https://doi.org/10.1007/s10643-011-0481-x>
- Aygün, H. E. (2017). Sosyal-duygusal öğrenme programlarının sosyal duygusal öğrenme becerilerinin gelişimine, akademik başarı ve sınıf iklimi algısına etkisi [Yayımlanmamış doktora tezi]. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- Aytan, T. & Çalıcı, A. M. (2020). İsa ile Nisa adlı çocuk dergisi üzerine bir değerlendirme. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5 (1), 250- 267.
- Bahçuvanoğlu, F. F. (2019). Öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin gelişimine yönelik yapılan etkinliklerin değerlendirilmesi: Karma yöntem araştırması [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Carus, M. (1996). Children's magazines. (Ed. P. Hunt) içinde, *International companion encyclopedia of children's literature* (ss. 438-452). London; Routhledge.
- CASEL (2005). *Safe and sound: An educational leader's guide to evidence-based social and emotional learning programs—Illinois edition*. Chicago, IL: Erişim Adresi: <https://casel.org/wp-content/uploads/2016/06/safe-and-sound-il-edition.pdf>
- CASEL (2006). *CASEL practice rubric for schoolwide SEL implementation*. Erişim adresi: <http://casel.org/publications/practice-rubric-for-schoolwide-implementation>
- CASEL (2013). 2013 CASEL Guide: Effective social and emotional programs preschool and primary school edition. Erişim Adresi: <http://static.squarespace.com/static/513f79f9e4b05ce7b70e9673/t/526a220de4b00a92c90436ba/1382687245993/2013-casel-guide.pdf>
- CASEL (2020). *Preparing youth for the workforce of tomorrow: Cultivating the social and emotional skills employers demand*. Erişim adresi: <https://casel.org/wp-content/uploads/2020/06/Preparing-Youth-for-the-Workforce-of-Tomorrow-Final.pdf>
- Ceylan, Ş., & Kılınç, N. (2021). Resimli çocuk kitaplarının incelenmesi: Öfke ve üzüntü duyguları. *Yıldız Journal of Educational Research*, 6(2), 106-121. <https://doi.org/10.14744/yjer.2021.005>
- Cohen, J. (1999). Social and emotional learning past and present: A psychoeducational dialogue (Ed. Jonathan Cohen) içinde, *Educating minds and hearts* (ss. 2-23). New York and London: Teachers College, Columbia University.
- Dağlıoğlu, H.E. & Çamlıbel, Ö. (2009). Okul öncesi çocuklarına yönelik yayınlanan hikâye kitaplarının şiddet ve korku öğeleri açısından incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 23(3), 510-534.
- Demirdal, A. (2019). *Çocuk dergilerinin çocuk edebiyatının temel ilkeler bağlamında incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Denham, S. A. (2006). Social-emotional competence as support for school readiness: What is it and how do we assess it? *Early Education and Development*, 17(1), 57-89. https://doi.org/10.1207/s15566935eed1701_4
- Denham, S. A., & Brown, C. (2010). Plays nice with others: Social-emotional learning and academic success. *Early Education ve Development*, 21, 652-680. <https://doi.org/10.1080/10409289.2010.497450>
- Dusenbury, L., & Weissberg, R. P. (2017). Social emotional learning in elementary school: Preparation for success. *The Education Digest*, 83(1), 36. <https://prevention.psu.edu/wp-content/uploads/2022/09/rwjf436221-SELElemSchl.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Ecevit, T., Sarıoğlu, E., & Bunsuz, E. (2021). Bilim Çocuk Dergisi “evde bilim” köşesi etkinliklerinin fen bilimleri alanına özgü beceriler yönünden incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(4), 1742-1762. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.908426>

- Elias, M. J., & Arnold, H. (2006). *The educator's guide to emotional intelligence and academic achievement: Social-emotional learning in the classroom*. Corwin Press.
- Elias, M.J., & Mocer, D.C. (2012). Developing social and emotional aspects of learning: The American experience. *Research Papers in Education*, 27 (4), 423-434. <https://doi.org/10.1080/02671522.2012.690243>
- Gargan. J. T. (2017). Exploring Social Emotional Learning And Its Impact On School Climate. (Unpublished doctoral dissertation). The School of Education St. John's University.
- Göl-Güven, M. (2021). *Çocuklukta sosyal duygusal öğrenme*. Yeni İnsan Yayınevi.
- Gönen, M., & Veziroğlu, M. (2013). Çocuk edebiyatının genel hedefleri. Gönen, M. (Ed.) içinde, *Çocuk Edebiyatı* (ss. 1-11). Eğiten Kitap.
- Gürkan, S. (2017). Türkçe çocuk dergilerinde toplumsal cinsiyetin oluşturulma stratejileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 44, 510-537.
- Işıtan, S. (2005). *Resimli çocuk kitaplarının benlik kavramıyla ilgili konuları içermesi yönünden incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Programı.
- İşeri, İ. (2016). *Lise öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ile sosyal duygusal öğrenme becerileri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kabakçı, Ö., & Korkut Owen, F. (2010). Sosyal duygusal öğrenme becerileri ölçeği geliştirme çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 35(157).
- Kaya, A. (2010). *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Kılınççı, E. & Can, B. (2020). Resimli çocuk kitaplarındaki karakterlerin sosyal ve duygusal beceriler yönünden incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1216-1234. <https://doi.org/10.17679/inuefd.719309>
- LeBuffe, P.A., Shapiro, V.B., & Robitaille, J.L. (2009). The Devereux Student Strengths Assessment (DESSA) Comprehensive System: Screening, assessing, planning, and monitoring. *Journal of Applied Developmental Psychology*. <https://doi.org/10.1016/j.appdev.2017.05.002>
- McCollow, M. M., & Hoffman, H. H. (2019). Supporting social development in young children with disabilities: building a practitioner's toolkit. *Early Childhood Education Journal*, 47(3), 309-320. <https://doi.org/10.1007/s10643-019-00930-y>
- Miles, M. B. & Huberman, M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book* (2. Baskı). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Miller, P., & de Haar, M. A. J. (1997). Emotional, cognitive, behavioral, and temperament characteristics of high empathy children. *Motivation and Emotion*, 21, 109-125. <https://doi.org/10.1023/A:1024430532155>
- OECD. (2020). *Education responses to Covid-19: Embracing digital learning and online collaboration*. Erişim adresi: [https://read.oecdilibrary.org/view/?ref=120_1205448ksud7oaj2vetitle=Education responses to Covid19 Embracing digital learning and online collaboration](https://read.oecdilibrary.org/view/?ref=120_1205448ksud7oaj2vetitle=Education%20responses%20to%20Covid19%20Embracing%20digital%20learning%20and%20online%20collaboration)
- Ostrov, J. M., Gentile, D. A., & Crick, N. R. (2006). Media exposure, aggression and prosocial behavior during early childhood: A longitudinal study. *Social Development*, 15(4), 612-627. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.2006.00360.x>
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods*. SAGE Publishing.
- Sak, R., Şahin Sak, İ. T., Öneren Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Bir araştırma yöntemi olarak doküman analizi. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-250. <https://doi.org/10.33400/kuje.843306>

- Sever, S. (2015). *Çocuk ve edebiyat*. Kök Yayıncılık.
- Sildir, E., & Akcan, A. T. (2018). Hikâye kitaplarının sosyal-duygusal alan kazanımlarını desteklemeleri yönünden incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 265-286.
- Tanrıkulu, F. (2020). Çocuk dergisi içeriklerinin derslerle ilişkilendirilebilirliği. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (2), 837-852. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2020..-543953>
- Thompson, R. A. (1991). Emotional regulation and emotional development. *Educational Psychology Review*, 3, 269-307. <https://doi.org/10.1007/BF01319934>
- Tiryaki, E.N., & Uysal, B. (2020). *Çocuk edebiyatı*. Nobel Yayıncılık.
- Tunagür, M. (2021). TSE Öncü Çocuk Dergisi üzerine bir inceleme. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (53), 155-182. <https://doi.org/10.53568/yyusbed.1003456>
- Turan, E. D., Kurt, E., & Arslan, N. (2016). Mini Kumbara Dergisi'nin popüler bilim kaynakları kapsamında biçim ve içerik bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(3), 326-336. <https://doi.org/10.16916/aded.27874>
- TÜSİAD (2019). *Sosyal ve Duygusal Öğrenme Becerileri: Yeni Sanayi Devriminin Eşiğinde İş ve Yaşam Yetkinliklerinin Anahtarı*. Erişim Adresi: <https://tusiad.org.tr/yayinlar/raporlar/item/10450-sosyal-veduygusalogrenmebecerileri>
- Uşaklı, H. (2017). Sosyal duygusal öğrenme nedir, neden önemlidir: insan ilişkilerinde beş duygu alanı. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 1-16. <https://doi.org/10.30561/sinopusd.314566>
- Ülker, A. (2023). *Öğrenme ortamlarında sosyal duygusal yeterlikler: Çocuğun ve öğretmenin iyi olma hali*. Öğretmen Kılavuzu. MEB Öğretmen Yetiştirme Genel Müdürlüğü.
- Ülker Erdem, A., Aydos, E. H., & Çoban, A. (2017). Resimli çocuk kitaplarında yer alan olumsuz duygular ve karakterlerin kullandığı baş etme stratejileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 914-931. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326606>
- Weissberg, R. P., & Cascarino, J. (2013). Academic learning + social-emotional learning= National priority. *Phi Delta Kappan*, 95(2), 8-13. <https://doi.org/10.1177/003172171309500203>
- Wentzel, K. R. (1999). Social-motivational processes and interpersonal relationships: Implications for understanding motivation at school. *Journal of Educational Psychology*, 91, 76–97. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.91.1.76>
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2012). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık
- Zins, J. E. (Ed.). (2004). *Building academic success on social and emotional learning: What does the research say?*. Teachers College Press.
- Zins, J. E., Elias, M. J., & Greenberg, M. (2007). School practice to build social-emotional competence as the foundation of academic and life success. R. Bar-On, J. G. Maree, ve M. J. Elias (Eds.) içinde, *Educating people to be emotionally intelligent* (ss. 79–94). Westport, CT: Praeger.

STRUCTURED ABSTRACT

An Examination of Social and Emotional Learning Skills Addressed in Preschool Children's Magazines

Introduction

Weissberg and Cascarino (2013, p. 9) define social-emotional learning (SEL) as “the process through which children and adults acquire and effectively apply the knowledge, attitudes, and skills necessary to understand and manage emotions, set and achieve positive goals, feel and show empathy for others, establish and maintain positive relationships, and make responsible decisions.” According to CASEL (2020), SEL skills are classified into five core competencies: self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. CASEL (2020) conceptualizes

SEL as the process by which children and adults acquire and effectively apply the knowledge, skills, and attitudes needed to manage emotions, achieve personal and collective goals, show empathy and compassion, build and maintain supportive relationships, make caring and responsible decisions, and develop a healthy identity. SEL skills are essential for maintaining healthy relationships in any setting where social interaction occurs (classroom, school, home, workplace, etc.) (Göl-Güven, 2021). SEL practices should be embedded not only in schools but in all social and educational policies, and highlights the role of family and teacher education, teacher preparation programs, and media in the development of SEL (TUSIAD, 2019).

Today, a wide range of tools are used to support social and emotional skill development. Approaches include modeling by supportive adults in children's immediate environment, embedding these skills into the curriculum, providing direct skill instruction, utilizing children's parasocial interactions with favorite media characters in daily life, and incorporating these skills into children's literature (CASEL, 2020; Göl-Güven, 2021; Gönen & Veziröğlu, 2013; Kabakçı & Owen, 2010; Sildir & Tüfekçi Akçan, 2018; Ülker, 2023). The foundation of reading habits is established in childhood. Children's literature includes works that address the emotional and cognitive worlds of children from infancy to adolescence and contribute to their development (Sever, 2015). Among these are children's magazines, which are continually updated and can appeal to different senses and developmental areas (Demirdal, 2019). As a form of periodical publication within children's literature, children's magazines are published at regular intervals (weekly, monthly, quarterly) and serve as a means of informing children about scientific, technological, and current developments (Demirdal, 2019; Turan, Kurt & Arslan, 2016). Due to children's shorter attention spans in early childhood and the interactive, re-readable nature of magazines, they are popular with young readers. Magazines aim to inform and entertain children while fostering language and social skills (Tunagür, 2021). In this context, children's magazines are among the tools that can support children's development and provide accurate role models for various skills (Tanrikulu, 2020). Children's magazine publishing differs from general magazine publishing in both content and purpose, requiring greater sensitivity. Children's magazines are directly related to both literature and education, bringing the two domains together on a common ground. They play a significant role in fostering creativity and communication skills. The literature includes numerous studies examining social skills, emotional states, interpersonal relationships, peer relationships, and coping strategies in child picture story books (Akar et al., 2021; Ceylan & Kılınç, 2021; Dağlıoğlu & Çamlıbel, 2009; Kılınççı & Can, 2020; Ülker Erdem, Aydos & Çoban, 2017). Studies on preschool magazines, however, have predominantly focused on gender, scientific thinking skills, science, nature, and art-oriented content (Aksüt, 2021; Ecevit, Sarioğlu & Bunsuz, 2021; Gürkan, 2017; Turan et al., 2016).

In this context, this study aims to examine SEL processes in children's magazines. Specifically, it seeks to identify the content in magazines that addresses SEL skills, determine how such content is presented, and assess the extent to which SEL processes are represented in materials intended for children. Accordingly, the primary aim of this study is to examine the extent to which social and emotional learning (SEL) skills are addressed in magazines aimed at preschool children, during the developmental period when the foundations of SEL are established.

Method

This qualitative study employed document analysis to examine social-emotional learning (SEL) skills represented in texts and images of preschool children's magazines. Document analysis is a systematic research method involving the collection, examination, and interpretation of documents as primary data sources (Patton, 2002; Sak et al., 2021).

The study sample was determined through criterion sampling, a purposive sampling technique where cases meeting predefined criteria are selected (Yıldırım & Şimşek, 2012). Five Turkish magazines targeting children aged 3-6 were selected based on criteria including print run (minimum 200 issues), the number of followers on social media (minimum 750 followers), and content relevance. Due to availability, a total of 33 issues—seven from each magazine except one with five issues—were analyzed.

Data were collected using the 'Magazine Information Form' and the 'Socio Emotional Learning Skills Examination Form' both developed by the researchers. Socio Emotional Learning Skills Examination Form was designed to code the presence of SEL competencies that align with the aims and objectives of the study are present, and whether these competencies appear in the text or illustrations.

The form includes the five core SEL competencies defined by CASEL (2020), which also constitute the conceptual framework of this study: self-awareness, self-management, social awareness, relationship skills, and responsible decision-making. The indicators under these competency areas were developed by three project members through a literature review. Subsequently, the indicators were revised and finalized based on expert opinions from four researchers who hold doctoral degrees in early childhood education and specialize in SEL and children's literature. The finalized form consists of a total of 101 indicators: 21 for self-awareness, 23 for self-management, 20 for social awareness, 18 for relationship skills, and 19 for responsible decision-making. In addition, the form includes columns for recording the coded indicators.

In this study, data analysis was carried out in four stages. Descriptive analysis was applied to summarize and interpret data based on predefined themes. Based on the conceptual framework of the research, an indicator list was developed to serve as a guideline for the analysis. Subsequently, the researchers examined the magazines individually and coded each page according to whether the content presented included indicators of social-emotional learning competencies. After determining the extent to which the 33 magazines contained these indicators, the data were organized and the findings were interpreted among the researchers. In the presentation of the interpreted data, visuals from the magazines and quotations from the texts were utilized. To ensure the reliability, three researchers independently coded the data, achieving 92% agreement using Miles and Huberman's formula (1994), indicating excellent inter-coder reliability.

Results and Discussion

Findings revealed that the most frequently represented skill was self-awareness (33.75%), followed by self-management (20.06%), social awareness (19.60%), relationship skills (14.26%), and responsible decision-making (12.29%). The findings indicate that SEL skills appear at varying levels in children's magazines.

Since self-awareness skills form the foundation for many other skills, they are more likely to appear frequently in children's everyday life examples. Therefore, it is expected that such skills are more prominently reflected in magazine content. In this regard, the magazines examined in the study include content modeling self-awareness skills, thereby supporting children in this area and enabling them to adopt these skills as models.

The lowest occurrence was found in responsible decision-making skills. Preschool children may encounter situations in daily life that require social problem-solving abilities such as making choices and decisions. Developmentally, children can make age-appropriate choices and make fair decisions considering others in social problem situations. However, most decisions in home and school settings are made under adult guidance or direction. Additionally, cultural and societal factors that limit children's opportunities for decision-making and choice may be reflected in the magazines, resulting in less coverage of this skill. Responsible decision-making, which involves making constructive choices, has a significant impact on a child's personal behavior and social life. Therefore, it is recommended that magazines include more content focused on responsible decision-making. Increasing such content and providing more examples of responsible decisions appropriate to children's developmental levels may contribute to key early childhood developmental tasks such as learning rules, understanding right from wrong, and adhering to social norms.

According to Carus (1996), a magazine should not focus solely on entertainment but also include texts that develop children's literary abilities. Tunagür (2021) states that magazines should enhance children's visual skills through visuals, pictures, photographs, and drawings; cultural awareness through current topics; scientific process skills through scientific and technological content; and culture and arts skills through subjects such as literature, history, geography, and music, along with supporting their social development. In other words, it is expected that the texts, visual elements, and interactive stimuli within magazines support children's social-emotional learning (SEL) skills.

Within this context, the study found a balanced distribution and integrative placement of SEL skills between the texts and visuals in the magazines. It is concluded that children's magazines have the potential to model SEL skills and support children's development. The findings are considered an important indicator for teachers and parents in selecting educational materials and a supportive reference for publishers to ensure diversity of SEL skills in magazine content.

This study is important for examining social-emotional learning (SEL) skills in publications aimed at children. Since modeling, social interaction, peer support, and learning through imitation are crucial for children, the findings can guide publishers, media professionals, teachers, teacher candidates, and parents to better support children's SEL development by including more reflective content. However, as the study covers specific magazines and time periods, the generalizability of the results is limited. Future research could benefit from deeper qualitative analyses of how skills are presented, including the alignment of visuals and texts. Comparing magazines for different age groups and directly observing children's responses to such content may provide a more comprehensive understanding of the topic.

